

Maaseudun kehittämisen UUTISKIRJE nro 5/ joulukuu 2010

Toimittaja Henrik Hausen, julkaisija Svensk Byaservice. Perustuu suurimmaksi osaksi Svensk Byaservicen viikoittaiseen uutiskirjeeseen.

Sisältö:

Eu ja maaseutu

- Maatalouskomissaarin linjaukset
- Eurooppa lukuina – uutta tilastoinnissa
- Maaseutu saa edelleen aluetukia

Pohjoismaat

- Leaderia kehitettävä – ruotsalainen arvio
- Ruotsin parhaat käytännöt palkittiin
- Palveluille etsitään uusia ratkaisuja
- Ruokamaa. Maaseutuministeri
- Osuustoiminta toi kylälle uuden elämän

Suomalainen maaseutupolitiikka

- Maaseutupoliittinen periaatepäätös
- Manner-Suomen hankkeet verkossa
- Kulttuuriympäristö vetovoimatekijä – Heikki Kukkonen
- Viestintäohjeita selkeytettiin

Paikallinen demokratia

- Seitsemän keinoa osallistumiseen
- Hyvinvointivaltio ja alueet – Hannu Katajamäki

- Vapaaehtoistyön vuosi – Peter Backa

Hankkeet ja tapahtumat

- Voimistuvat kylät
- Amazing Leader – kansainvälinen tapahtuma nuorille
- Peter Backa palkittiin
- Parhaat käytännöt palkittiin
- Suomen paras maisemahanke

Tutkimus

- Kolmannen sektorin tulevaisuus – Ritva Pihlaja
- Maaseudun kulttuuriohjelma
- Maaseututapahtumien merkitys

Infra ja palvelut maaseudulla

- Ruotsin tuulivoimalle suositukset
- Tuulivoima kannattaa
- Satelliittilaajakaista hätäratkaisu
- Lääkekaappien tilalle palvelupisteitä

Eu ja maaseutu

Vihreämpään, oikeudenmukaisempaan ja tehokkaampaan maatalouspolitiikkaan – maatalouskomissaarin linjaukset

Euroopan komissio julkaisi 18.11.2010 tiedonannon "Yhteinen maatalouspolitiikka (YMP) vuoteen 2020 – ruoka, luonnonvarat ja alueiden käyttö – miten hallita tulevat haasteet?". Uudistuksella pyritään parantamaan Euroopan maatalousalan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä ja vastaamaan tehokkaammin kestävästä, älykästä ja osallistavaa kasvua edistäviin Eurooppa 2020 -vision haasteisiin. Tiedonannossa tarkastellaan kolmea vaihtoehtoa uudistusprosessin jatkamiseksi. Näiden pohdintojen perusteella komissio tekee viralliset lainsäädäntöehdotukset vuoden 2011 puolivälissä.

Esitellessään uutta tiedonantoa maataloudesta ja maaseudun kehittämisestä vastaava komission jäsen **Dacian Cioloș** korosti, että YMP:tä on tärkeä kehittää "vihreämpään, oikeudenmukaisempaan, tehokkaampaan ja toimivampaan suuntaan".

Aiemmin tänä vuonna komissio järjesti julkisen keskustelun ja laajan konferenssin YMP:n tulevaisuudesta. Suurimmassa osassa puheenvuoroja kiteytyivät YMP:n kolme päätavoitetta: elinkelpoinen elintarviketuotanto, luonnonvarojen kestävä hoito ja ilmastotoimet sekä alueellisen tasapainon ja maaseutualueiden monimuotoisuuden säilyttäminen.

Tiedonannossa tarkastellaan uusia välineitä, joiden avulla nämä tavoitteet voitaisiin parhaiten saavuttaa. Suorien tukien osalta tiedonannossa korostetaan tuen uudelleenjakamista, tarkistamista ja tehokkaampaa kohdentamista. Yksi mahdollinen lähestymistapa saattaisi olla perustulotuen myöntäminen. Yksinkertaisella erityistukijärjestelmällä halutaan parantaa pientilojen kilpailukykyä, vähentää byrokratiaa ja edistää maaseutualueiden elinvoimaisuutta. Leader-malli halutaan sisällyttää aiempaa tiiviimmin järjestelmään.
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1527&format=HTML&aged=0&language=FI&guiLanguage=en>

Eurooppa lukuina 2010 – uutta maaseudun ja kaupunkien tilastoinnissa

Eurostatin vuosikirja ja sen aluetilastot vuodelle 2010 on julkaistu. Vuosikirjassa on tilastoja väestöstä, elinkeinoelämästä, informaatioyhteiskunnasta, kuljetuksista, matkailusta, terveydestä, maataloudesta jne. Aluetilastoon sisältyy uusi maaseudun ja kaupunkien tilastointitapa. Jos väestötiheyttä tarkastellaan 1x1 km ruuduittain ja kaupungille asetetaan tietty minimikoko, niin EU:n väestöstä 68 % asuu kaupungeissa ja 32 % maaseudulla. Maaseutuväestön osuus Suomessa on tämän mukaan 41 % ja Ruotsissa 36 %. Korkein maaseutuosuus on Liettuassa, 55 %. *Vuosikirja Europe in figures – Eurostat yearbook 2010:*
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-CD-10-220/EN/KS-CD-10-220-EN.PDF. *Eurostat regional yearbook 2010:* http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-10-001/EN/KS-HA-10-001-EN.PDF. *Uusi maaseutu-kaupunki-typologia:*
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-10-001-15/EN/KS-HA-10-001-15-EN.PDF.

Maaseutu saa edelleen aluetukia – elinkeinoministeri Mauri Pekkarinen

Elinkeinoministeri **Mauri Pekkarinen** on pääasiassa tyytyväinen EU:n komission julkaisemaan viidenteen niin sanottuun koheesioraporttiin. Se mahdollistaa edelleen aluetukien myöntämisen Itä- ja Pohjois-Suomeen.

Hallitus haluaa Suomen vääristyneen vanhushuoltosuhteen aluetukien kriteeriksi EU:n seuraavalle rakennerahastokaudelle. Elinkeinoministeri Mauri Pekkarinen (kesk.) myöntää, että tavoite ei ole helppo, sillä monilla mailla voi olla esittää vastaavan tapaisia ongelmia.

STT 16.11.2010

Pohjoismaat

Leaderia kehitettävä – Ruotsin Verkostoyksikön arvio

Leaderilla on suuret mahdollisuudet, sanoo **Cecilia Waldenström**, joka on arvioinut Leader toimintatapaa Ruotsissa. Hän on huomannut, että toimintaryhmien osaamista pitää kehittää – tähän tarvitaan myös rahoitusta. Tarvitaan myös eri hankkeiden välistä ja sektorirajoja ylittävää yhteistyötä. Mutta suurin ongelma on hankala hallinnointi. Hankkeita pitäisi tarkastaa enemmän tavoitteiden perusteella ja toimintaryhmille pitäisi antaa lisää vastuuta hankehallinnosta. Hallintoportaiden määrää pitää vähentää – muuten on vaikeaa innostaa yrityksiä ja yhdistyksiä hakemaan hankkeita. Tarkat talousarviot vievät pohjan hanketyöltä. Maaseutuohjelman puoliaika-arviointiin liittyvässä Leader-arvioinnissa suositellaan myös, että Ruotsin Maaseutuverkoston integraatio- ja tasa-arvo-teemaryhmiä pitää vahvistaa.

http://www.landsbygdsnatverket.se/download/18.4d699a812c3c7b925d80001478/nyhetsbrev_november_2010_w%5B2%5D.pdf

Ruotsin parhaat käytännöt palkittiin

Ruotsin parhaita hankkeita palkittiin Maaseutuverkoston Maaseutugaalassa Tukholmassa.

Vuoden maaseutuhanke: Ekoturismia käytännössä – luontomatkailuyrittäjien koulutus ja verkostoituminen.

Vuoden maaseutuyrittäjä: Hyssnan mylly – monipuolinen matkailukohde jolla on merkitystä koko seudulle.

Vuoden Leader: Från idé till företag – Grön omsorg – Vihreän hoivan yritystoiminnan edistäminen.

Vuoden ympäristöhanke: Seitsemän tilan maito – luomutilojen yhteistyöhanke ja lähiruoan edistäminen.

Vuoden kotouttamishanke: Quibbla Halal Kött AB – muslimien lihankäsittelyvaatimusten yhdistäminen ruotsalaiseen lainsäädäntöön.

Vuoden tasa-arvohanke: Queenia – naisyrittäjien osaamisen ja itsetunnon vahvistaminen verkoston avulla.

Vuoden nuorisohanke: Luonnonvaraopiskelijat kehittävät maaseutua – nuorten voimavarojen kehittäminen.

<http://www.landsbygdsnatverket.se/huvudomraden/aktiviteter/natverkstraffar/landsbygdsgalan2010/landsbygdsforetagare.4.76ca33bb127af0b508c80008035.html>

Palveluille etsitään uusia ratkaisuja

Ruotsin Syty *Hela Sverige skall leva* on käynnistänyt laajan hankkeen, jossa 15 pilottipaikkakunnan alueella etsitään uusia ratkaisuja maaseudun palveluille. Toisilla hankkeilla on samansuuntaisia tavoitteita, muun muassa kyläkauppojen tietoteknologiatauki ja maaseudun monipalvelupisteiden käynnistäminen.

http://www.helasverige.se/fileadmin/user_upload/HSSL_Kansli/PDF/Nyhetsbrev/2010/okt.laag.pdf

Ruokamaa tuo työpaikkoja Ruotsin maaseudulle. Maatalousministeristä maaseutuministeri

Ruotsin valtion seuraavien vuosien talousarviossa varataan 80 miljoonaa kruunua vuosittain tavoitteena luoda Ruotsi – uusi ruokamaa. Hankkeita voi jo hakea.

Ruokamaa on yksi uuden maaseutuministeriön tärkeimmistä satsauksista – entisestä maatalousministeriöstä tulee vuoden vaihteessa maaseutuministeriö ja tarkoituksena on satsata laajasti maaseudun kehittämiseen.

Entisen maatalousministerin, jatkossa maaseutuministerin Eskil Erlandssonin mukaan kyseessä ei ole maatalouden alasajo vaan myös maatalous hyötyy maaseudun monipuolisesta kehittämisestä.

<http://www.sjv.se/formedier/nyheter/nyheter2010/kokardetidingryta.5.3229365112c8a099bd980001013.html> ja <http://www.sweden.gov.se/sb/d/9321/a/152870>.

Osuustoiminta ja paikallinen demokratia toi kylälle uuden elämän

Skattungby Ruotsin Orsan kunnassa oli tyypillinen väestökätkökytä aina 1970-luvulle asti. Siitä lähtien kylä on kasvanut ja siinä on nyt 350 asukasta. ”Kylänä joudumme jatkuvasti tekemään työtä myönteisen kehityksen puolesta” sanoi **Kåre Olsson** lokakuussa Kokkolassa, KAMPA-hankkeen seminaarissa.

Skattungby on pitänyt oman koulunsa, kansanopistonsa ja kyläkauppansa hengissä osuustoiminnallisella ajattelulla. Kylän päätökset tehdään avoimissa kyläkokouksissa ja niistä pidetään kiinni. Hankkeisiin ei luoteta liikaa, tärkeämpi on oma yhteistoiminnan ja talouden rakentaminen.

<http://www.chydenius.fi/yksikot/yhteiskuntatieteet/tutkimus/hankkeet/kampa/kampa-seminari-2010>

Suomalainen maaseutupoliittikka

Maaseutupoliittinen periaatepäätös tulossa valtioneuvostoon

Valtioneuvosto hyväksynee viime keväästä saakka valmistellun periaatepäätöksen joulukuussa. Maaseutupoliittinen periaatepäätös painottaa palveluiden turvaamista ja yritystoiminnan kehittymistä maaseudulla. Asiasta kirjoittaa ylitarkastaja **Sanna Antman** uudessa Liiterissä.

Kehittämisestä 2010–2011 linjataan myönteisistä trendeistä käsin:

- 1) Maaseudun elinkeinotoiminnan vahvistaminen vihreän talouden mahdollisuuksia hyödyntämällä
- 2) Yrittäjyyden, työllisyyden ja osaavan työvoiman saatavuuden kehittäminen
- 3) Elämisen laadun parantaminen asumista, palveluja ja yhteyksiä kehittämällä sekä
- 4) Maaseudun aseman vahvistaminen alue- ja innovaatiopolitiikassa.

Järjestöjen, paikallisten toimintaryhmien ja kylien merkitys palvelujen tuottamisessa ja maaseudun uuden arvonnousun tekijöinä on suuri. Niukkenevien resurssien aikana yhä suurempi osa palveluista tullaan tuottamaan sähköisenä. Tietoyhteiskunnan tarjoamien palveluiden edistäminen on erittäin keskeistä.

Maaseutupoliittisen periaatepäätöksen esittelee työ- ja elinkeinoministeriö (TEM), jossa sen valmistelusta on vastannut alueiden kehittämissyksikkö.

Periaatepäätöksessä todetaan, että maaseudun merkitys ja asema ovat nousussa. Monet pitkän aikavälin kehityssuunnat ovat myönteisiä maaseudun uudelle arvonnousulle ja maailmanlaajuiset trendit lisäävät kansalaisten uskoa maaseutuun. Tulevaisuuden trendeiksi ovat vahvistumassa luontoarvojen kunnioittaminen ja elämäntapojen kohtuullistaminen eli downshifting. Puhtaaseen veteen, ruokaan ja luonnonvaroihin sekä uusiutuvaan ja ilmastoystävälliseen energiaan liittyvät maailmanlaajuiset kysymykset nostavat maaseudun tarjoamat voimavarat merkittäväksi kilpailutekijäksi ja mahdollisuudeksi Suomessa.

http://mmm.multiedition.fi/liiteri/uutiskirje/liiterit/04_2010/fi/6_maahanmuuttajat.php

Manner-Suomen maaseutuohjelman kaikki hankkeet löytyvät nyt verkosta

Hankkeille on myönnetty tähän mennessä rahoitusta lähes 300 miljoonaa euroa, josta toimintaryhmien kautta noin 118 miljoonaa euroa. Hanketuen toimenpiteistä eniten rahoitusta on myönnetty elinkeinoelämän ja maaseutuväestön peruspalveluiden tukemiseen, jota on rahoitettu lähes 65 miljoonalla eurolla.

Yritystukiin on myönnetty rahoitusta noin 500 miljoonaa euroa, josta toimintaryhmien kautta lähes 55 miljoonaa euroa. Yritystuen toimenpiteistä eniten on rahoitettu maaseudun mikroyritysten perustamista ja kehittämistä, johon on myönnetty lähes 345 miljoonaa euroa.

Eniten euroja sekä yritys- että hanketukina on myönnetty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueelle. Kappalemäärissä taas eniten yritys- ja hanketukipäätöksiä on tehty Pohjois-Pohjanmaalla. Kooltaan suurimmat kehittämishankkeet löytyvät Varsinais-Suomesta ja Pohjanmaalla.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa yritys- ja hanketukien rahoitukseen varatuista varoista on nyt sidottu päätöksillä noin 40 prosenttia.

http://mmm.multiedition.fi/liiteri/uutiskirje/liiterit/04_2010/fi/4_isola.php

Kulttuuriympäristö vetovoimatekijä

”Arvokohteiden vaalimisen lisäksi tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota maaseudun ”arkisen” kulttuuriympäristön hoitoon. Esimerkiksi rapistuvat rakennukset kylän raitilla, umpeen kasvavat tienvarret ja järvinäköalat vaativat jatkuvia, säännöllisiä hoitotoimenpiteitä.” Näin kirjoittaa YTR:n kotisivuilla kansalaisjärjestöteemaryhmän puheenjohtaja dosentti **Heikki Kukkonen**.

”Mitä iloa säästyneistä kulttuuriympäristöistä sitten olisi vaivan lisäksi, kysytään usein. Kulttuuriympäristöt ovat parhaimmillaan verraton omaleimaisen kunnan tunnusmerkki, aito brändi. Sellaista ei saa kaupasta ostamalla eikä rekonstruoimallakaan. Se pitää säästää viisaudella, hoitaa huolella ja käyttää ylpeydellä. Kulttuurimatkailusta onkin tullut maamme nopeimmin kasvava matkailusektori. Eheät kulttuuriympäristöt eivät vielä ole nousseet kuntien näkyviksi vetovoimatekijöiksi, vaikka aihetta olisi.”

http://www.maaseutupolitiikka.fi/tiedotus/verkkokolumnit/kulttuuriymparistot_-_leipahampaita_vai_tykinruokaa.html

Maaseudun kehittämisohjelman viestinnän ohjeistusta selkeytetty

Manner-Suomen ohjelman viestinnän ohjeistusta on uudistettu. Ohjeen uudistaminen liittyy siihen, että sitä on joissakin yhteyksissä tulkittu asetukseksi ja sen perusteella on jopa hylätty hankkeiden kustannuksia. EU-

asetuksen vaatimukset velvoittavat edelleen ministeriötä, Mavia, ELY-keskuksia sekä toimintaryhmiä. Hankkeiden viestinnässä sen sijaan voidaan käyttää harkintaa. Viestintäohjeen sanamuotoja on selkeytetty ja ohjeen alkuun on lisätty sen roolia selventävä johdanto. Ohje toimii tukena ohjelman keskeisessä viestinnässä, mutta viestinnän toimet on harkittava aina tapauskohtaisesti.

Viestintäohjeen mukaista EU-rahoituksen näkyvyyttä viestinnässä suositellaan vahvasti, mutta ohje ei ole määräys tai ehto kulujen hyväksyttävyydelle. Uusi viestintäohje on voimassa 25.11.2010 lähtien ja tulostuu kevyemmällä viittauksella tukipäätöstulosteeseen vuoden 2011 alusta lähtien. Uuden viestintäohjeen löytää verkosta: <http://www.maaseutu.fi/fi/index/viestinta/viestintamateriaalit/viestintaohjeet.html>

Paikallinen demokratia

Seitsemän keinoa osallistumiseen – paikallisvaikuttamista painottaen

50 päättäjää ja tutkijaa ovat yhdessä kehittäneet osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja Sauna 2010 - tulevaisuuskurssilla elokuussa. 11.11.2010 julkaistussa raportissa esitellään seitsemän toimenpidettä, joilla kansanvaltaa voitaisiin kehittää: kykypankki, naapurineuvosto, Julki-Suomi, yhden klikkauksen yhdistys, vertaiskunta, järjestöjen kevätsiivous ja wikihallitusohjelma.

- Toimenpiteet eivät yksin pelasta suomalaista kansanvaltaa. Eri näkökulmista ne kuitenkin kuvaavat sitä kansalaisuuden muutosta, johon meidän on yhteiskuntana pakko vastata, raportti toteaa.

”Luottamustutkimuksissa on havaittavissa selkeä trendi: samalla kun luottamus instituutioihin horjuu, usko vertaisiin – ihmisiin, kuten ´me´ – kasvaa. Vertaiset nostavat päätään virkamiesten ja ammattitoimittajien rinnalla avun, tiedon ja neuvojen lähteinä. Edustukselliseen demokratiaan kohdistuva pettymys ei näin tarkoitakaan politiikan hylkäämistä.” ”Ilman ihmisten aktiivista osallistumista tulevaisuus on harmaa ja epädemokraattisesti määritetty.”

Yksi raportin ideoima ratkaisu on naapurineuvosto. ”Naapurineuvosto on väline, jolla asukkaat kehittävät omaa asuinalueitaan parantavia ratkaisuja ja joissa paikallisen tiedon ja taidon merkitys on ensisijaista. Naapurineuvostojen kautta jaetaan vuosittain kasvava osuus kunnan rahoista...”

Järjestöjäkin vaaditaan osallistumaan, niille ehdotetaan ”kevätsiivousta”, sillä: Ihmisten pitkäaikainen sitoutuminen järjestöihin on heikkenemässä. Oma tekemisen tilaa antavat yhteisöt vetävät yhä useampia puoleensa. Osallistumisen tavat muuttuvat, halu osallistua ei niinkään.

http://www.demos.fi/files/sauna2010_7xdemokratia.pdf

Hyvinvointivaltio ja alueellinen näkökulma – Hannu Katajamäki

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta julkaisi 29.9.2010 laajan raportin ”Tulevaisuuden voittajat - – Hyvinvointivaltion mahdollisuudet Suomessa”. Professori **Hannu Katajamäki** kritisoi raporttia maantieteellisen unohtamisesta:

”Oletus ”yhdenvertaisuuden” kaikkivoipaisuudesta saattaa johtaa yksilöiden näkökulmasta hyvin epäoikeudenmukaisiin ratkaisuihin. Jos esimerkiksi terveydenhuollossa toteutetaan samanlaista suuruuden logiikkaa kaikkialla, johtaa tämä erityisesti ydinmaaseudulla ja harvaan asutulla maaseudulla kansalaisten asiointimatkojen tuntuvaan pidentymiseen ja turvallisuuden lisääntymiseen.”

”Suuryksikköjen kannattajat ajavat kansalaisten edun sijasta alan työntekijöiden etua.” ”Päämääränä tulisikin olla palveluiden maksimaalinen liikkuminen kansalaisten luo eikä kansalaisten maksimaalinen liikkuminen palveluiden luo. Myös kestävä kehityksen näkökulmasta on järkevämpää, että sadan sijasta kymmenen liikkuu.”

http://blog.uwasa.fi/aluekehitys/hyvinvointivaltiota_on_tarkasteltava_myos_alueellisesta_nakokulmasta/

Maaseutu esille Vapaaehtoistyön vuoden aikana

Vuoden 2011 on eurooppalainen Vapaaehtoistyön vuosi iskulauseella *Vaikuta – osallistumalla!* EU:n komissio koordinoi vuotta eurooppalaisella tasolla ja Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta Kane Suomessa. Teemavuoden tärkeitä päämääriä ovat vapaaehtoistyön tukeminen ja sen mahdollisten esteiden poistaminen. Kyläyhteisöt voivat hyötyä teemavuodesta esittelemällä omaa toimintaansa. Teemavuoden puitteissa on myös tarjolla matkarahoja, joilla suomalaiset vapaaehtoistyön toimijat pääsevät tutustumaan muiden maiden toimintatapoihin.

Peter Backa kirjoittaa teemavuodesta *MaaseutuPlussassa 5/2010*: Tällä hetkellä vapaaehtoistyössä on selvästi nähtävissä kaksi erilaista trendiä. Toinen on yksilöpainotteinen ja kaupunkikeskeinen: vapaaehtoistyön tulisi tyydyttää yksilön tarpeet toteuttaa itseään. Toinen trendi korostaa ihmisten mahdollisuuksia ottaa vastuuta omasta hyvinvoinnistaan ja tämä korostuu maaseudulla. Maaseudun todellisuus täytyy tuoda esiin, jotta vapaaehtoistyön tema tulisi ymmärretyksi.

Hankkeet ja tapahtumat

Voimistuvat kylät -kampanja käynnistyi

”Kampanja maaseutupolitiikan työmuotona on harvinainen. Tapahtumia ja tempauksia on pystytetty, mutta tavoitteiltaan vaativampaan, pitkäkestoiseen toimintaan ei ole rohjettu ryhtyä. Joitakin teemakohtaisia pieniä kampanjoita on esiintynyt, mutta koko maaseutupolitiikkaa koskeva edellinen ja ainoa kampanja on Euroopan Neuvoston Suomeen tuoma vuonna 1988.

Silloinen kampanja oli vastuksia täynnä, media pilkkasi sitä ja hallinnossa ei vielä kampanjan aikana taivuttu uusiin lähestymistapoihin. Mutta kaikille yllätykseksi: kampanja aloitti Suomessa uuden paradigman mukaisen maaseutupolitiikan. Silloin käsitettä ei vielä edes tunnettu, mutta nyt jälkeenpäin nähtynä tulkinta on totta.

Tällä kerralla ovat liikkeellä Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä, kunnat, Suomen Kuntaliitto, seurakunnat ja evankelisuterilainen kirkko, Maaseutuverkostoyksikkö, Suomen Kylätoiminta ry, kyläyhdistykset ja toimintaryhmät ja Maaseudun Sivistysliitto.” Näin kirjoittaa **Eero Uusitalo** viimeisimmässä Liiterissä.

Kampanjan seuraavat tapahtumat:

14. – 15.1.2011 Pohjois-Pohjanmaa, Kalajoki

28. – 29.1.2011 Lappi, Kittilä

4. – 5.2.2011 Etelä-Karjala, Luumäki

18. – 19.2.2011 Etelä-Pohjanmaa, Seinäjoki

11. – 12.3.2011 Satakunta, Kankaanpää

18. – 19.3.2011 Etelä-Karjala, Ruokolahti

25. – 26.3.2011 Keski-Suomi, Jyväskylä

http://mmm.multiedition.fi/liiteri/uutiskirje/liiterit/04_2010/fi/index.php <http://www.voimistuvatkylat.fi/>

Amazing Leader – kansainvälinen tapahtuma nuorille

Amazing Leader on nuorille suunnattu, kansainvälinen maaseututapahtuma, jossa seikkaillaan sisälle suomalaisen Leader-toimintaan.

- Kyseessä on tapahtuma, jossa kierrellen tutustutaan maaseutuun; osallistutaan, tehdään tehtäviä ja koetaan erilaisia juttuja yhdessä sekä jaetaan kokemuksia, toteaa Amazing Leader –kiertueen ”seikkailupäällikkö” ja Ammattiopisto Niittylahden kulttuurisen nuorisotyön lehtori **Tommi Kervinen** Outokummusta. Tapahtuma pidetään elokuussa 2011, jolloin Suomeen odotetaan saapuvaksi nuoria Itämerenmaista ja muulta Euroopan unionin alueelta. <http://www.maaseutu.fi/fi/index/viestinta/uutiset/amazemeleader.html>

Maaseudun kehittäjä Peter Backa palkittiin

Svensk Byaservicen ja Svenska studiecentralenin pitkäaikainen uurastaja **Peter Backa** palkittiin Bo Lundellin palkinnolla. 5 000 euron palkintoa luovutti Backalle Svenska folkskolans vänner 12.10.

Perusteluissa viitataan työhön maaseudun ja lähiyhteisöjen hyväksi.

<http://www.vasabladet.fi/Story/?linkID=129244>

Parhaat käytännöt palkittiin

Parhaat käytännöt 2010 -kilpailunvoittajat julkistettiin 7.10.2010 Helsingissä Vanhalla ylioppilastalolla järjestetyssä Maaseutugaalassa.

- 1) Vuoden LEADER-hanke: LUTUNEN I -hanke, Luontoreitistöjen vetovoimaisuuden ja tuotteistamisen edellytysten kehittäminen
- 2) Vuoden kehittämishanke: Ympäristöyrittäjyys kannattavaksi Pirkanmaalla
- 3) Vuoden maaseutuinvestointi: Venehotelli Inkoo
- 4) Vuoden maaseutuinnovaatio: IKI Air savupiippu
- 5) Vuoden ympäristöpanostus: Maaseudulle elinvoimaa monimuotoisuudesta, Maaemo
- 6) Vuoden maaseuturahoittaja: Satakunnan ELY-keskus

Suomen paras maisemahanke palkittiin

Ympäristöministeri **Paula Lehtomäki** palkitsi 12.10 Suomen parhaan maisemahankkeen. Voittajaksi valittiin Suomen luonnonsuojeluliiton Matkalla maisemaan -hanke. Kunniamaininnat jaettiin Vuosaaren huipun maisemoinnille Helsinkiin ja Kairalan kyläyhdistyksen maisemahankkeelle Lappiin. Matkalla maisemaan -hanke kilpailee ensi vuonna Suomen edustajana Euroopan maisemapalkinnosta.

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=367726&lan=fi>

Tutkimus

Kolmannen sektorin tulevaisuudesta kannetaan huolta

Peruspalveluministeri **Paula Risikko** suhtautui huolestuneesti **Ritva Pihlajan** tuoreeseen tutkimukseen Kolmas sektori maaseutukunnissa. Risikko ja Pihlaja keskustelivat kolmannen sektorin tärkeydestä tutkimuksen julkistamistilaisuudessa Helsingissä 18.11.2010. Tutkimuksen mukaan monilla paikkakunnilla järjestöt tarjoavat niitä palveluja, joihin kuntien resurssit eivät ole riittäneet tai jotka eivät kiinnosta liiketaloudellisin perustein toimivia yrityksiä. Järjestöjen on kuitenkin hankala jatkaa toimintaansa kilpailusäädösten puristuksessa. Säännöllisiä, päivittäisiä palveluja ei haluta eikä voida jättää vain vapaaehtoisvoimin hoidettavaksi. Myös järjestöissä tarvitaan palkattuja työntekijöitä ja rahaa.

Ikäihmisten halutaan asuvan kotonaan mahdollisimman pitkään. Kysymys on siis huomattavasti isommasta asiasta kuin vain kolmannen sektorin toimintaedellytyksistä, onhan harvaan asuttu maaseutu vielä lähes 900 000 suomalaisen kotiseutua, toteaa Pihlaja. – Jos järjestöjen rahoitus- ja työllistämismahdollisuudet heikentyvät edelleen kilpailuneutraliteetin tiukan tulkinnan vuoksi, on kyseenalaista, voidaanko syrjäseuduilla turvata kansalaisten perusoikeudet ja yhdenvertainen kohtelu.

Suomi on kahdessa asiassa EU-maiden kärkeä: Suomen huoltosuhde on vajoamassa EU:n heikoimmaksi vuoteen 2020 mennessä sekä Suomi on Euroopan unionin maaseutumaisin maa. Tutkimuksen mukaan näiden kahden asian yhteensovittaminen aiheuttaa suuria haasteita maaseutukuntien peruspalvelujen järjestämiselle, mutta siinä esitettiin ratkaisuja. Kolmannen sektorin merkitys kuntien järjestämien sosiaali- ja terveyspalveluiden tukena korostuu. - Sen toimintaa on tuettava, painotti peruspalveluministeri Risikko.

http://www.maaseutupolitiikka.fi/tiedotus/uuuisset/jos_kolmas_sektori_havii_meidan_hukka_perii.html . Itse tutkimus löytyy osoitteesta: http://www.kaks.fi/sites/default/files/TutkJulk_61.pdf.

Maaseudun kulttuuriohjelma julkistettu

Luovien vastakohtaisuuksien maaseutu on Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän Kulttuuriteemaryhmän ohjelma vuosille 2010–2014.

Ohjelma tuo esiin maaseudun kannalta kulttuuripolitiikan ja kulttuurin kehittämisen keskeisiä kysymyksiä. Maaseudun kulttuuri saa voimaa ja uusia virikkeitä luovien vastakohtaisuuksien kohtaamisista; kiireettömän ja vilkkaan eloisuuden, perinteisen ja modernin sekä väljän asutuksen ja intensiivisen vuorovaikutuksen kohtaamisista. Kulttuuri on tärkeä osa hyvää ja turvallista elämää. Kulttuuriohjelma tunnistaa näitä luovien vastakohtaisuuksien tiloja ja tarjoaa ehdotuksia toimintamalleiksi.

http://www.maaseutupolitiikka.fi/teemaryhmat/kulttuuri/luovien_vastakohtaisuuksien_maaseutu_-_maaseudun_kulttuuriohjelma_2010-2014

Maaseututapahtumien merkitys

Maaseututapahtumat ovat usein kaupunkimaisen ja maaseutumaisen kulttuurin kohtauspaikkoja. Ne ovat hyödyllisiä paikalliselle yhteisölle, identiteetille ja aluetaloudelle.

Tapahtumaorganisaatio toimii usein vapaaehtoisuuden, innostusenergian, idealismin ja jopa ”positiivisen hulluuden” varassa ja siinä rakentuu arvokasta sosiaalista ja kulttuurista pääomaa. Maaseutumaisen kulttuuritapahtuman olemus ja menestys riippuu monesta tekijästä, muun muassa sitoutumisasteesta ja tapahtuman perinteestä. Tapahtumien näkyvimpänä vaarana on, että maaseututapahtumat yhdenmukaistuvat ja menettävät ainutlaatuisuutensa etsiessään toimintamalleja, jotka ovat yleisö- ja turistiystävällisiä.

Tutkimus toteutettiin vuosina 2009–2010, ja sitä varten haastateltiin 24 tapahtumajärjestäjää Suomesta, Skotlannista, Norjasta ja Uudesta-Seelannista.

<http://www.chydenius.fi/yleinen/yliopistokeskus/tiedotteet/maaseututapahtumat-rakentavat-identiteetteja-ja-tarjoavat-omaperaista-ohjelmaa>

Infra ja palvelut maaseudulla

Ruotsin tuulivoimalle kansalliset suositukset

Paikallisen väestön mahdollisuuksia hyötyä tuulivoimarakentamisesta vaikuttaa ratkaisevasti siihen, miten lisärakentamiseen suhtaudutaan. Ruotsin Sytyn Hela Sverige skall leva:n aloitteesta on sovittu suosituksista, jotka ohjaavat tuulivoimarakentamista. Lähtökohtana on, että paikallisyhteisön pitää hyötyä tuulienergian hyödyntämisestä.

Suurin hyöty paikallisyhteisö saa omistuosakkuudesta. Tuulivoimaloista tulisi aina tarjota osakkuuksia paikallisyhteisölle. Jos osaomistus ei onnistu, niin toisena vaihtoehtona suositellaan korvauksia – ns. bygdepengar eli pitäjärahaa. Alustavasti laajan työryhmän suositukset ovat:

- Jos tuulivoimaloita on neljä tai enemmän, 20 % tehosta tulee tarjota paikalliseen omistukseen.
- Jos voimalat ovat yksityisellä maalla ja paikalliset maanomistajat saavat vuokratuloja tuulivoimaloista, niin tämän lisäksi maksetaan pitäjärahaa 0,5 % sähkön myyntituloista.
- Jos paikalliset asukkaat eivät ole osaomistajia eivätkä saa vuokratuloja, niin pitäjäraha on vähintään 1 %.

Saksassa tuulivoimalan omistaja maksaa hyvitystä kunnille ja Tanskassa on voimassa sääntö, jonka mukaan paikallisilla on oikeus ostaa vähintään 20 % tuulivoimaloiden tehosta omakustannushintaan.

<http://www.helasverige.se/kansli/nyheter/visa-nyhet/blog/1/1801/2/>

Tuulivoimalat kannattaviksi viidessä vuodessa

Aalto-yliopiston tuoreen selvityksen mukaan maalle sijoitettavat tuulivoimalat ovat kannattavia huomattavasti ennustettua aikaisemmin, jopa jo viiden vuoden kuluttua. Mikäli kustannusennusteet

toteutuvat, valtion energiatuki uusille voimalaitoksille laskee ensi vuodesta lähtien ja käy kokonaan tarpeettomaksi vuoden 2015 jälkeen. Vaikutus valtion kassaan olisi satoja miljoonia euroja.

<http://www.ts.fi/online/kotimaa/167020.html>

Satelliittilaajakaista huonosti toimiva hätäratkaisu

TeliaSoneralla on tarkoitus tarjota laajakaistayhteyksiä satelliitin kautta jo ensi keväänä. Palvelu ostetaan eurooppalaiselta satelliittioperaattorilta Eutelsat Communicationsilta. Palvelun pitäisi olla saatavilla kaikkialla maassa. Hinnaksi on alustavasti kaavailtu 40 euroa kuussa 4 megabitin yhteydestä. Nopeimmillaan satelliittiyhteys ylittää 10 megabitin sisääntulevaan liikenteeseen ja 4 megabitin ulosmenevään liikenteeseen.

Yhteys vaatii lautasantennin ja modeemin, joiden yhteishinnaksi Sonera arvioi 500 euroa. Suurin ero nykyisiin laajakaistayhteyksiin on latenssiaika. Se on satelliittiin noin 600 millisekuntia kun se esimerkiksi nykyiseen Wimax-verkkoon tyypillisesti on noin 50 ms. Tämä haittaa erityisesti pelaamista ja videoneuvotteluja. Latauskapasiteetti on myös rajoitettu ja kuukausittaisia latausmääriä voidaan joutua rajoittamaan. Satelliitti toimii myös hyvin rajoitetulla alueella.

Tekniikan tohtori **Nisse Husberg** kertoo, että kyseessä on uusi KA-SAT satelliitti jossa kaksisuuntainen kommunikointi tapahtuu kapeina säteinä. Samaa sädettä jaetaan 2 500 tilaajalle ja rajoitettu kapasiteetti johtaa siihen, että kuukausittaisia latausmääriä joudutaan rajoittamaan.

<http://www.kauppalehti.fi/5/i/talous/uutiset/etusivu/uutinen.jsp?oid=20101144615>

<http://bredband.selfip.net/forum/index.php?action=vthread&forum=10&topic=549&page=0#msg299543>

<http://www.eweekurope.co.uk/news/eutelsat-satellite-to-combat-broadband-digital-divide-8780>

Lääkekaappien tilalle apteekkien palvelupisteitä myös kyliin

Uusi lääkelaki tulee voimaan helmikuussa. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea ei aio rajoittaa apteekin palvelupisteiden perustamista tarveharkinnalla. Kaikki luvanhakijat saavat luvan, jos luvan edellytykset täyttyvät. Lääkelain muutoksilla pyritään parantamaan lääkehuollon toimivuutta ja erityisesti syrjäseutujen lääkehuoltoa. <http://www.apteekkari.fi/uutisarkisto/yksittainen-artikkeli/palvelupisteita-voisintyntyä-paljonkin.html>

Tämä kuukausittain ilmestyyvä uutiskirje perustuu suureksi osaksi viikoittain ilmestyvään ”NYHETSBREV inom landsbygdsutveckling”, jota julkaisee Svensk Byaservice yhteistyössä Maaseutupoliittikan yhteistyöryhmän (YTR) Ruotsinkielisen teemaryhmän kanssa. Teemaryhmä keskittyy maaseutupoliittisiin erityiskysymyksiin liittyen ruotsinkielisiin ja kaksikielisiin alueisiin mutta se pitää myös suomenkielistä tiedottamista tärkeänä ja siksi tätä uutiskirjettä julkaistaan myös suomeksi.

Jakelu tapahtuu Svensk Byaservicen kautta. Mikäli haluat tilata Uutiskirjeen, lähetä tilauksesi sähköpostitse osoitteeseen kenneth.sundman@studiecentralen.fi.

Uutiskirjettä voi myös lukea Svensk Byaservicen www.bya.net, Itä-Uudenmaan Kylät ry:n www.itukylat.fi, Järvi-Suomen kylät ry:n <http://www.jasky.net/> ja Suomen Kylätoiminta ry:n (SYTY:n) www.kylatoiminta.fi kotisivuilla.

MITÄ ON TAPAHTUNUT? Kirjoita muutama rivi siitä, mitä alueellasi tai järjestössäsi tapahtuu ja jolla voisi olla yleistä mielenkiintoa!
